

Coimisiún na Scrúduithe Stáit
State Examinations Commission

LEAVING CERTIFICATE EXAMINATION, 2011

LATVIAN

HIGHER LEVEL

Friday, 24 June
Afternoon, 2.00 p.m. – 5.00 p.m.

Jānis Rudzītis savā klasē uzņēma meiteni ratiņkrēslā

Fragments no Ievas Albertes raksta, "Diena", 02.10.2010

Maksimālais punktu skaits – 100

Uzmanīgi izlasiet tekstu un atbildiet uz visu trīs daļu jautājumiem. Atbildiet saviem vārdiem, balstoties uz tekstu. Rakstiet pilnos, pareizos teikumus. Visām atbildēm jābūt latviski.

1. Kaut kas briest — nojauta skolotājs Jānis Rudzītis, kad vasaras vidū skolniece Aija Naumova skaipā pajautāja viņa mājas adresi. Aija trešo dienu rakstīja pieteikumu Latvijas lepnumam, un vēstules beigās vajadzēja norādīt adresi. "Latvijas lepnums" ir akcija, kuru organizē jau 7.gadu, lai godinātu cilvēkus, kas sarežģītā situācijā nepaliek malā, bet iet un dara, lai palīdzētu, piepildītu sapni, izglābtu, atbalstītu.
2. Vaida mudināja Aiju pieteikt Jāni, tāpēc, ka viņš uzdrīkstējies savā audzināmajā 10a klasē uzņemt Aiju, kura pārvietojas ratiņkrēslā. "Man paveicies ar klasi un audzinātāju. Tikai es zinu, cik ļoti viņus mīlu. Jānis allaž gatavs uzklausīt un atbalstīt. Kā atver klases durvis, tā telpa piepildās ar pozitīvismu," par Liepājas 8.vidusskolas mājturības un kultūras vēstures skolotāju Rudzīti vēstulē raksta Aija Naumova.
3. Jānis pirms intervijas izdīcis Aijai vēstules kopiju. "Izlasīju, un zosāda pārskrēja. Aijiņa pati pelnījusi būt Lepnums par to, ko izdarījusi ar mūsu skolu." Jānim gan esot vienalga, vai tikšot izvirzīts Latvijas lepnuma finālam vai ne, jo labākais jau noticis: pērnajā septembrī 10a klasē sākusi mācīties Aija. "Esmu laimīgs un lepns, ka viņu uzticēja tieši man. Man, skolotājam ar sešu gadu pieredzi, ja ir skolotāji ar desmitiem gadu stāžu."
4. Liepājas 8.vidusskolu pirms pāris gadiem aprīkoja ar liftu, lai tajā varētu mācīties bērni ar īpašām vajadzībām. Pērn mācību pārzine sāka meklēt skolēnus. Aizgāja uz Liepājas katoļu pamatskolu, kur mācījās Aija, un piedāvāja mācības turpināt vidusskolā. Aija teic, ka ļoti to gribējusi, taču drusku baidījies: skola liela, ap 800 bērnu, viņas 10a klasē mācītos 27 skolēni. Ap sirdi drošāk kļuva, kad dažas dienas pirms mācību gada sākuma Aija iepazinās ar nākamo audzinātāju Jāni. Viņš telpā ienāca, balstoties uz viena krukļa gluži kā doktors Hauss no seriāla.
5. "Mūs satuvināja tieši tas, ka es zinu, ko nozīmē..." Jānis paskatās uz Aiju un apklust. Skatās meitenei acīs. Aijai kopš bērnības ir cerebrālā bērnu trieka, viņa nekad nav staigājusi. "Es arī gandrīz paliku uz ratiņiem. "Toties man uz ielas kāds Afganistānā cietis kungs regulāri atdod godu, pieliekot roku pie pieres. Domā, ka es arī esmu karojis." Pēc ceļgala traumas, ko Jānis 14 gadu vecumā guva, krītot no motocikla, celī radās iekaisums. Turpmākos četrus gadus viņš pārcieta vairākas operācijas. Bija jāatmet bērnības sapnis kļūt par zvejnieku gluži kā viņa tētis, kurš noslīka, kad dēls bija teju divus gadus vecs.
6. Jānim padevās zīmēšana, tāpēc viņš izlēma studēt zīmēšanas skolotāja specialitātē un 3.kursā devās uz Liepājas 8.vidusskolu, kur pats savulaik bija mācījies, un vaicāja pēc darba. Sāka vadīt zīmēšanas pulciņu. "Uzaudzēju bārdu, lai pret mani būtu cieņa, jo ar dažiem skolēniem bija tikai piecu gadu starpība. Uz dažiem no mazajām klasītēm tas nedarbojās. Viņiem bārda ļoti patika. Gribēja paglāstīt, jo nebija tādu redzējuši. Mājās tikai mamma."
7. Skolotāja amats Jānim iepaticies, sācis mācīt arī darbmācību. Reiz saņēmis darba piedāvājumu prestižākā skolā ar lielāku atalgojumu, taču atteicis. Tur taču viss izdarīts, sakārtots. To nesaprata kāds Jāņa rads uzņēmējs, sakot, ka ar to bērnu teikto "paldies" jau

ģimeni pabarot nevar. "Pēc tā paldies man ir spars rīt iet uz skolu un nopelnīt to latu. Ko vēl vairāk vajag, ja pateicas par foršāko pārgājieni dzīvē!" Viņa spēja saprasties ar skolēniem novērtēta, jo pērn ieguvis titulu Labākais skolotājs 2008 Liepājā.

8. Labākais skolotājs gan atzīst, ka pirms gada bijis bail, ka Aijai varētu kaut kas pietrūkt. Nevarējis aiziet mājās, ja zinājis, ka Aija vēl ir skolā, lai arī mājās viņu nogādāja asistentes. Aija atceras, ka pirmajās skolas dienās apkārtējie devuši ceļu, taču pēcāk cīnījušies, kurš viņu pārstums pār sliksni. Nesen ar klasi bijuši Saeimā, un puisi bez sacīšanas uznesuši Aiju pa trepēm. "Mums ir tādi džeki! Hokejisti, grieķu un romiešu cīņās trenējas. Pamēģiniet tik par Aiju ko pateikt! Noslaucīs!" "Es gribu palielīties, ka Aijiņa ļoti labi aizstāvēja darbu par iedvesmu," Jānis atceras, kā aizstāvēšanā Aija auditorijā meklējusi viņa acis. Lai drošāk.

9. "Mēs tagad baigie čomi esam. Visa klase satuvinājusies, pateicoties tev, Aijiņ," Jānis uzsit Aijai un Vaidai uz pleca. Meitenes piekrīt un skaidro, ka tas ir arī Jāņa dēļ, jo viņam varot izstāstīt visu, kas uz sirds. Kā draugam. Arī Jānim skolēni ir draugi. Viņi zinot, ka skolotājs nopircis vecu māju, un, ja puikām darbmācībā pietrūkst materiālu, atved savējos. Zina, ka Jānim ir sieva un audzudēls. "Esmu drošs, ka mani skolēni nepazudīs, jo viņi ir draudzīgi, atvērti un labsirdīgi. Aija viņiem to iemācījusi," Jānis priecājas, ka klasesbiedri cits citu atbalsta: gan aizstumj Aiju līdz Beach Party, gan ir blakus, kad smagi. Artūram, kurš aug bez tēva, nesen nomirusi mamma. "Visi gājām uz bērēm. Kā toreiz lietus gāza!"

10. Aija gaida 1.septembri, lai samīļotos un sabučotos ar klasesbiedriem. Jānis gan uzskata, ka lielākie ieguvēji ir visi 700 skolēni, jo Aija burtiski saliedējusi skolu. "Viņa mūs integrē, ne mēs viņu. Te ir tik daudz nākamo vecāku, kuriem, Dievs nedod, visādi dzīvē var gadīties." Aijas piemērs iedrošinājis šogad mācības sākt vēl vienu meiteni, kura pārvietojas ratiņkrēslā. "Nu, forši, vai ne?"

I daļa

(30 punkti)

Atbildiet uz jautājumiem!

1. Izskaidrojiet saviem vārdiem frāzes

(5 punkti)

- a) **Kaut kas briest** (1.rindkopa)
- b) **izdīcis** (3.rindkopa)
- c) **zosāda pārskrēja** (3.rindkopa)
- d) **Pērn** (4.rindkopa)
- e) **pār sliksni** (8.rindkopa)

2. Kāpēc vīrietis, kurš karojis Afganistānā sasveicinās ar Jāni militārā veidā? (5 punkti)

3. Ar 3 piemēriem no teksta izskaidro vārda "pozitīvisms" nozīmi (2. rindkopa)? (5 punkti)

4. Kā tu domā kāpēc Jānis izcīnīja titulu "Gada labākais skolotājs 2008"? (5 punkti)

5. „Aija pati ir pelnījusi būt "Latvijas Lepnums"? Pamato savu viedokli ar piemēriem no teksta. (5 punkti)

6. Vai Liepājas 8. vidusskola ir laimīga vieta? Pamato savu atbildi kāpēc vai kāpēc nav. (5 punkti)

II daļa

(30 punkti)

Jāņa radnieks- biznesmenis apgalvoja , ka nevar pabarot ģimeni ar bērnu pateicību.

Komentē šo apgalvojumu, pamatojot savu viedokli ar piemēriem no teksta. (Uzrakstiet vismaz 100 vārdu garu aprakstu)

III daļa

(40 punkti)

Uzrakstiet eseju (vismaz 300 vārdu)!

"Mīlestība neko nemaksā"

vai

„Mēs esam tik laimīgi, cik laimīgi ļaujām sev būt”. (Abrahams Linkolns)